

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

A Factor Analysis of Characteristics of Good Student Teachers in 21st Century of
Sakon Nakhon Rajabhat University

เอกลักษณ์ เพียสา Akkaluck Pheasa อัมพร ตัชญาวัฒน์ Amporn Dutthuyawat

ปวีณา อุ่นลี Paweena Unlee ลดาวัลย์ มะลิไทย Ladawan Malithai

สิรินทร์ ปัญญาคม Sirin Panyakom พรพิมล ศิวินา Pornpimon Siwina

อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ประเทศไทย Instructor, Faculty of
Education, Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

akkaluckpheasa@gmail.com

Haripunchai Review 18/11/2022

Haripunchai Review 24/01/2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร การดำเนินการวิจัยมี 2 ระยะ ได้แก่ ระยะแรก การศึกษาองค์ประกอบ ระยะที่สอง การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบ เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 420 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .28 – .73 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์กรประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มี 10 องค์กรประกอบ และ 2) โมเดลโครงสร้างองค์กรประกอบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าสถิติค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 0.92 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 11 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.99 ค่า RMSEA = 0.00 ค่า GFI = 1.00 ค่า AGFI = 1.00 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์กรประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ความเป็นผู้นำ มีความสำคัญสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ความอดทนและสู้งาน ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม การสื่อสารที่ดี ความสามารถในการปรับตัว บุคลิกภาพดี การมีคุณธรรมจริยธรรม ใฝ่หาความรู้ และความมีจิตวิญญาณครู ทั้ง 10 องค์กรประกอบสามารถอธิบายคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครได้ร้อยละ 46, 43, 41, 41, 40, 39, 37, 34, 33 และ 33 ตามลำดับ

คำสำคัญ : การวิเคราะห์องค์กรประกอบ, คุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดี, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the factor of characteristics of good student teachers in 21st century of Sakon Nakhon Rajabhat University and 2) to perform a confirmatory factor analysis of characteristics of good student teachers in 21st century of Sakon Nakhon Rajabhat University. The research methodology has two phases. The first phase was the factor study, and the second phase was a confirmatory factor analysis. The sample consisted of 420 student teachers of Sakon Nakhon Rajabhat University in academic year 2022. They were selected by stratified random sampling. The research instrument was the 5–point rating scale questionnaire. Its IOC index at .80 - 1.00, the discrimination power index between .28 - .73, and the reliability index at .96. The statistics used in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, and factor analysis with statistic program.

The research findings were: 1) the factor of characteristics of good student teachers in 21st century of Sakon Nakhon Rajabhat University consisted of 10 factors and 2) a confirmatory factor analysis on hypothesis model consistent with empirical data. The Chi-square = 0.92, df = 11, p-value = 0.99, RMSEA = 0.00, GFI = 1.00, AGFI =

1.00. The factor loadings were arranged from the highest to the lowest values followed these aspects; leadership, endeavor and dedication, learning management ability, teamwork, good communication, adjusting ability, good personality, having morals and ethics, willing to learn, and a spiritual of teachers. All 10 factors are able to describe characteristics of good student teachers in 21st century of Sakon Nakhon Rajabhat University. The percentages were 46, 43, 41, 41, 40, 39, 37, 34, 33 and 33 respectively.

Keywords : A Factor Analysis, Characteristics of Good Student Teachers, 21st Century

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการนำประเทศเข้าสู่สังคมโลกจึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่รัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะต้องร่วมกันกำหนดกรอบทิศทางและเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนที่ชัดเจนในสาขาต่าง ๆ เพื่อการผลิตกำลังคนที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สามารถสร้างเสริมทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องเชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและมาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ผลิตและพัฒนาครูผู้สอนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อสร้างกำลังคนให้มีสมรรถนะตอบสนองต่อความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รองรับพลวัตของโลกและการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ครูถือได้ว่าเป็นกลไกหลักทางการศึกษาที่จะเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์สร้างการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพเพื่อรองรับการเป็นพลเมืองแห่งศตวรรษที่ 21 การพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณภาพของผู้เรียน จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์โลก ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักของภาครัฐที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษา มีภารกิจหลักที่ต้องเร่งพัฒนาทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนให้มีคุณภาพ การยกระดับคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนด้วยการพัฒนาครูให้มี

ทักษะความรู้ความสามารถในการสอนเด็กผ่านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ที่ได้รับการสนับสนุนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา พร้อมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับบริบทของประเทศและบริบทของโลกในปัจจุบันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) บทบาทครูมีความหลากหลายทั้งเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ออกแบบการเรียนรู้ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และแนววิธีการค้นหาความรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นผู้ทีวิเคราะห์และประเมินผู้เรียนได้เพื่อการสร้างวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน บทบาทเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม (ประภัสสร ไชยชนะใหญ่ และวุฒิกัทร มุลศรี, 2562)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2565-2569) ภายใต้กรอบทิศทางของยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย โดยมีปรัชญาว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นมุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม ร่วมชี้นำการพัฒนาท้องถิ่น และมีเป้าประสงค์มุ่งพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นครูของท้องถิ่น พร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ชั้นนำท้องถิ่นพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ท้องถิ่น ซึ่งการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและคุณธรรมก็เป็นหนึ่งในพันธกิจของมหาวิทยาลัย ภายใต้ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์การผลิตบัณฑิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยอาศัยกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ร่วมกับโครงการผลิตและพัฒนาครูให้ได้มาตรฐานวิชาชีพและมีจิตวิญญาณความเป็นครู (กองนโยบายและแผน, สำนักงานอธิการบดี, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2565)

ดังนั้น การพัฒนาครูให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีความรู้ในงานทางวิชาชีพ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน มุ่งมั่นกระตุ้นให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เสริมสร้างครูให้มีศักยภาพในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้จริงในเรื่องที่สอนเพื่อให้สามารถชี้แนะส่งเสริมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มุ่งการทำงานเป็นทีมภายใต้บรรยากาศของวัฒนธรรมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จิตมุ่งบริการ ให้ความสำคัญต่อผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะนำไปสู่การมีคุณลักษณะของครูที่ดี มีคุณภาพ เปี่ยมสมรรถนะเพื่อนำไปสู่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ “ดี เก่ง มีสุข” เข้าใจในหลักศีลธรรมจรรยาและวัฒนธรรม มีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่

รู้จัก รู้วิเคราะห์ มีความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของความเป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพรองรับการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างราบรื่น (หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู, 2566)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร คณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับนโยบายการบริหารงานวิชาการและการบริหารกิจการนักศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเกิดประโยชน์และเป็นแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดี ซึ่งเป็นคุณลักษณะนักศึกษาที่สังคมพึงประสงค์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationships) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตรวจสอบโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ซึ่งมีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

1. การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทำการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครและนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้น

1.2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเลือกมาแบบเจาะจง ได้แก่ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 5 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

1.3 การตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ

เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับผู้ทรงคุณวุฒิคนละกลุ่มใน 1.2 โดยเลือกมาแบบเจาะจง ได้แก่ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาความเหมาะสมขององค์ประกอบ โดยใช้เกณฑ์คัตออฟองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

2. การวิจัยระยะที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล

ในขั้นตอนนี้จะทำการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้ศึกษา โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2,292 คน (คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 420 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม LISREL for Windows ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ไม่ควรน้อยกว่า 100 คน นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์ จำนวนตัวอย่างที่นำมาศึกษาควรมีประมาณ 20 คน ต่อพารามิเตอร์ 1 ตัว (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนพารามิเตอร์ 21 พารามิเตอร์ ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 420 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ

1.1 เครื่องมือวิจัยเป็นแบบวิเคราะห์เอกสาร สร้างขึ้นเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

1.2 เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ สร้างขึ้นเพื่อสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และสรุปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

1.3 เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สร้างขึ้นเพื่อสอบถามกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ ด้วยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ระยะที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาครู จำนวน 420 คน ได้รับกลับคืนมา 391 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.09 ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย บุญชม ศรีสะอาด (2554) เครื่องมือวิจัยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80 ถึง 1.00 ทดลองใช้กับนักศึกษาครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .28 ถึง .73 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนั้นการแจกแจงความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยสถิติการทดสอบที และการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาขององค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ดังตาราง 1 มีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้ ตาราง 1 การตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ

การสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัย	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน	การตรวจสอบระดับความเหมาะสมจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ (n=5)		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1) คุณธรรมจริยธรรม	1) คุณธรรมจริยธรรม	5.00	.00	มากที่สุด
2) บุคลิกภาพดี	2) บุคลิกภาพดี	5.00	.00	มากที่สุด
3) ใฝ่หาความรู้	3) ใฝ่หาความรู้	5.00	.00	มากที่สุด
4) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้	4) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้	5.00	.00	มากที่สุด
5) ความมีจิตวิญญาณครู	5) ความมีจิตวิญญาณครู	5.00	.00	มากที่สุด
6) ความอดทนและสู้งาน	6) ความอดทนและสู้งาน	5.00	.00	มากที่สุด
	7) ความสามารถในการปรับตัว	5.00	.00	มากที่สุด
	8) การทำงานเป็นทีม	5.00	.00	มากที่สุด
	9) การสื่อสารที่ดี	5.00	.00	มากที่สุด
	10) ความเป็นผู้นำ	5.00	.00	มากที่สุด
	รวม	5.00	.00	มากที่สุด

จากตาราง 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ 6 องค์ประกอบ เมื่อศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้ 10 องค์ประกอบ และเมื่อทำการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่าองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21

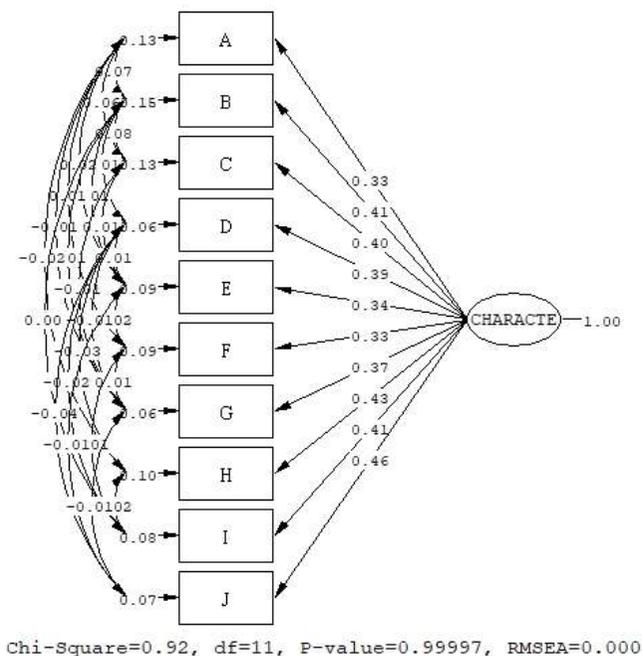
องค์ประกอบ	น้ำหนัก องค์ประกอบ b (S.E.)	t-value	สปส. การพยากรณ์ (R ²)	สปส. คะแนน องค์ประกอบ (FS)	ความคาดเคลื่อน ของตัวบ่งชี้ (e)
A	0.33**(0.02)	14.91**	0.46	0.15	0.13
B	0.41**(0.03)	15.80**	0.52	-0.16	0.15
C	0.40**(0.02)	16.78**	0.55	0.10	0.13
D	0.39**(0.02)	18.16**	0.71	0.77	0.06
E	0.34**(0.02)	16.81**	0.58	0.04	0.09

F	0.33**(0.02)	16.30**	0.53	-0.05	0.09
G	0.37**(0.02)	19.11**	0.70	0.47	0.06
H	0.43**(0.02)	18.43**	0.64	0.27	0.10
I	0.41**(0.02)	19.40**	0.68	0.22	0.08
J	0.46**(0.02)	20.45**	0.74	0.61	0.07

$\chi^2 = 0.92, df = 11, p\text{-value} = 0.99, RMSEA = 0.00, GFI = 1.00, AGFI = 1.00$

** p < .01

จากตาราง 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบคุณลักษณะ นักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าสถิติวัดความกลมกลืนของโมเดล ดังนี้ คือ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 0.92 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 11 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.99 ค่า RMSEA = 0.00 ค่า GFI = 1.00 ค่า AGFI = 1.00 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ความเป็นผู้นำ(J) ความอดทนและสู้งาน(H) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้(B) การทำงานเป็นทีม(I) การสื่อสารที่ดี(C) ความสามารถในการปรับตัว(D) บุคลิกภาพดี(G) การมีคุณธรรมจริยธรรม(E) ใฝ่หาความรู้(A) และความมีจิตวิญญาณครู(F) องค์ประกอบทั้ง 10 องค์ประกอบสามารถอธิบายคุณลักษณะ นักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครได้ร้อยละ 46, 43, 41, 41, 40, 39, 37, 34, 33 และ 33 ตามลำดับ ดังภาพ 1

ภาพ 1 โมเดลโครงสร้างองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21

อภิปรายผลการวิจัย

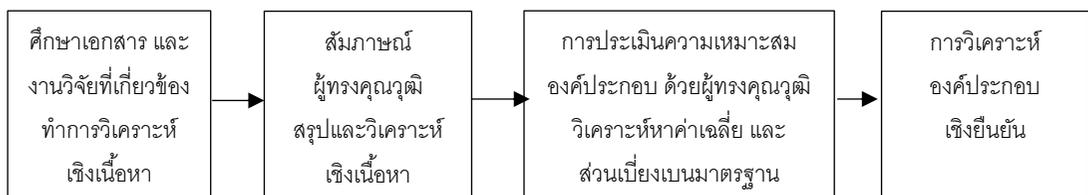
1. ผลการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า มี 10 องค์ประกอบ และเมื่อทำการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหลายแหล่งต่อจากนั้นได้สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบคุณลักษณะของนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 โดยสัมภาษณ์อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเพิ่มเติมและนำมาสรุปรวมกับการสังเคราะห์เอกสาร เมื่อได้องค์ประกอบมาแล้วจึงนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันองค์ประกอบด้วยการหาความเหมาะสม จึงได้องค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครที่มีความเหมาะสมทั้ง 10 องค์ประกอบดังกล่าว สอดคล้องกับ เอกลักษณ์ เพียสา จำรัส กุลพันธ์ และทิพย์ โอษธูงาม (2564) ซึ่งได้ใช้วิธีการเช่นเดียวกันนี้ในการศึกษาองค์ประกอบและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้องค์ประกอบเบื้องต้น และสร้างแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันองค์ประกอบ และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งผลที่ได้ทำให้ได้องค์ประกอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาองค์ประกอบตามขั้นตอนของวาโร เพ็งสวัสดิ์ (2560) ซึ่งได้สรุปขั้นตอนการศึกษาองค์ประกอบว่า ประกอบด้วย การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการตรวจสอบ/การยืนยันองค์ประกอบ

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า โมเดลโครงสร้างองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ความเป็นผู้นำ(J) มีความสำคัญสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ความอดทนและสู้งาน(H)

ความสามารถในการจัดการเรียนรู้(B) การทำงานเป็นทีม(I) การสื่อสารที่ดี(C) ความสามารถในการปรับตัว(D) บุคลิกภาพดี(G) การมีคุณธรรมจริยธรรม(E) ใฝ่หาความรู้(A) และความมีจิตวิญญาณครู(F) ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คุณลักษณะนักศึกษาคู่มือที่ดีดังกล่าวล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่บ่งชี้ความเป็นคุณลักษณะนักศึกษาคู่มือที่ดีในศตวรรษที่ 21 แต่ด้วยบทบาทและหน้าที่ของครูในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน จึงส่งผลให้คุณลักษณะความเป็นผู้นำของครูมีความสำคัญเป็นลำดับแรก เพราะต้องเป็นผู้ออกแบบการเรียนการสอน วางแผนกิจกรรม จัดเตรียมเนื้อหาสาระการเรียนรู้ คอยให้คำปรึกษา แนะนำ ถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการ ด้วยเหตุนี้ความเป็นผู้นำจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญลำดับแรก สอดคล้องกับประภัสสร ไชยชนะใหญ่ และวุฒิกัทร มุลศรี (2562) กล่าวว่า บทบาทครูมีความหลากหลายทั้งเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ออกแบบการเรียนรู้ออกแบบการเรียนรูให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ แนะนำวิธีการค้นหาความรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นผู้ทีวิเคราะห์และประเมินผู้เรียนได้เพื่อการสร้างวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ วิจารย์ พานิช (2555) ได้กล่าวว่า สำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพ ครูต้องมีคุณลักษณะเป็นผู้ชี้แนะการเรียนรู้ และเป็นตัวแทนในการนำผู้เรียนไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้ ครูมีบทบาทในฐานะเป็นตัวแทนของการเรียนรู้ และภานุมาศ จินารัตน์และพนมพร ช่วงชิง (2565) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาที่มุ่งยกระดับจิตวิญญาณของความเป็นครูควบคู่ไปพร้อมกับการพัฒนาความเป็นมนุษย์ไว้ว่า ตัวชี้คุณสมบัตินักศึกษาคู่มือที่ดีประกอบด้วยความรู้แม่นยำ (Precise Knowledge) ทักษะการสอน (Teaching Skills) จิตวิญญาณความเป็นครู (Teacher Spiritual) ความเป็นมนุษย์ (Humanization) และการปรับตัว (Adjust) ส่วนภัณฑิรา ดวงจินดาและศิริเดช สุชีวะ (2562) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพของครูเพื่อนำไปสู่คุณลักษณะครูที่ดี ซึ่งคุณลักษณะของครูที่นักเรียนชอบจะมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ครูจึงเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของนักเรียนทั้งในปัจจุบันรวมทั้งอนาคตด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าครูเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่ง เป็นผู้ให้ความรู้แก่เยาวชน เป็นบุคคลที่มีทั้งความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสม เป็นผู้ที่สามารถเป็นต้นแบบกระตุ้นให้เยาวชนเกิดการแสวงหาความรู้ ครูเป็นผู้ที่ควรได้รับการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสมรรถภาพในการทำงาน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยทำให้ได้ทราบองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยมีขั้นตอนในการวิจัย ได้แก่ การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้วิธีการสังเคราะห์เชิงเนื้อหา ทำให้ได้องค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 เป็นเบื้องต้น หลังจากนั้นทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบดังกล่าว แล้วถึงทำการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งเพื่อในขั้นตอนการยืนยันองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาในข้างต้นนั้น แล้วถึงทำการยืนยันองค์ประกอบอีกครั้งด้วยสถิติทางการวิจัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสามารถอธิบายได้ดังภาพดังนี้

ภาพ 2 แสดงขั้นตอนการวิจัย

สรุป และข้อเสนอแนะ

องค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า มี 10 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อทำการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ความเป็นผู้นำ(J) มีความสำคัญสูงสุด และความมีจิตวิญญาณครู(F) มีความสำคัญน้อยที่สุดตามลำดับ จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความเป็นผู้นำ ความอดทนและสู้งาน ความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม เป็นคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญสาม

ลำดับแรก ดังนั้น คณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และมหาวิทยาลัยอื่นที่เปิดการสอนสายวิชาชีพครู ควรให้ความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวกับผู้เรียน โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีดังกล่าวไปด้วยพร้อมกัน

1.2 จากผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญ คือ การมีคุณธรรมจริยธรรม ใฝ่หาความรู้ และความมีจิตวิญญาณครู เป็นองค์ประกอบสามลำดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาจากบริบทการทำหน้าที่ความเป็นครูควรเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก ๆ ดังนั้น ผู้บริหารและคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยควรมีการศึกษาปัจจัย หรือสาเหตุที่นำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูให้มีความสำคัญกับคุณลักษณะเหล่านี้ในลำดับต้นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาด้วยวิธีวิจัยอนาคตภาพ หรือการวิจัยเชิงนโยบายเกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศให้แก่ผู้บริหารและคณาจารย์ ภายในสถาบันอุดมศึกษาได้นำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาในลักษณะอื่นต่อไปว่า เช่น ปัจจัยเชิงสาเหตุ ความสัมพันธ์ การพัฒนาตัวบ่งชี้ สมการโครงสร้างเชิงเส้นตรง การพัฒนารูปแบบ การวิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ข้อค้นพบด้วยหลากหลายวิธีการวิจัย ซึ่งผลที่ได้จะเป็นทางเลือกในการนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 ที่เหมาะสมต่อไป

References

- กองนโยบายและแผน, สำนักงานอธิการบดี, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2565). แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2565-2569. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล. <https://plan.snru.ac.th/topics/17722>. [พฤศจิกายน 2565].
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2565). *สารสนเทศคณะครุศาสตร์ : จำนวนนักศึกษา คณะครุศาสตร์*. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล. <https://edu.snru.ac.th/topics/5789>. [พฤศจิกายน 2565].
- จันทร์เพ็ญทองดี กมลทิพย์ ศรีหาเศษ และสุวิมล ทิรกานันท์. (2564). การวิเคราะห์องค์ประกอบ คุณลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 12(1), 1-12.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประภัสสร ไชยชนะใหญ่ และวุฒิกัทร มุลศรี. (2562). บทบาทครู : การพัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ แห่งการเปลี่ยนแปลง. *วารสาร มจร. ทริกยูชัประิทรศน์*, 3(1), 41-50.
- ภัณฑิรา ดวงจินดา และศิริเดช สุชีวะ. (2562). การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถภาพของ ครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา. *An Online Journal of Education*, 13(3), 401-412.
- ภานูมาศ จินาร์ตันและพนมพร ช่างชิง. (2565). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะครูที่ดีที่ส่งผลต่อการ ดำรงชีวิต. *วารสาร มจร อุบลประิทรศน์*, 7(2), 663-672.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2560). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สกลนคร: สมศักดิ์การพิมพ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัท ตาตา พับลิเคชั่น จำกัด.
- หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต, สาขาวิชาชีพรู. (2566). หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขา วิชาชีพรู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566). สกลนคร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.
- เอกลักษณ์ เพ็ญสา จำรัส กุลพันธ์และทิพย์ โอษฐงาม. (2564). การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตในการ ทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 18(3), 233-244.